

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 września 2018 r. , po rozpatrzeniu wniosku z 23 sierpnia 2018 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przyznał M. J. emeryturę od dnia 6 sierpnia 2018 r. (tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego). Jednocześnie odmówiono wnioskodawczyni prawa do rekompensaty w związku z pracą w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, gdyż jako okresu pracy warunkach szczególnych nie uznano wnioskodawczyni zatrudnienia w Zakładach (...) w Z. z uwagi na fakt ,iż wnioskodawczyni nie przedłożyła świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

/decyzja k.12 – 13 odwrót plik I akt ZUS/

W dniu 12 września 2018 r. M. J. złożyła odwołanie od powyższej decyzji wnosząc o jej zmianę w zakresie w jakim odmówiono jej prawa do rekompensaty. Skarżąca wskazała ,że w okresie od 2 września 1974 roku do 31 października 1991 r. z wyłączeniem urlopu bezpłatnego od 26 czerwca 1978r. do 24 września 1978r. zatrudniona była w pełnym wymiarze czasu pracy jako prządka w Zakładach (...) w Z. co oznacza , że wykonywała prace w szczególnych warunkach. Z uwagi na brak świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach oraz brak akt osobowych w Archiwum wskazała, że może przedstawić świadków na potwierdzenie charakteru jej pracy

/odwołanie k. 3/

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie przytaczając argumentację jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie k.4/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni M. J. urodziła się w dniu (...)

/okoliczność bezsporna/

W dniu 23 sierpnia 2018 r. M. J. złożyła wniosek o emeryturę , po którego rozpatrzeniu wydano zaskarżoną decyzję.

/wniosek k. 2 – 4 odwrót plik I akt ZUS , decyzja k.12 – 13 odwrót plik I akt ZUS/

M. J. ukończyła z dniem 19 czerwca 1976r. (...) Szkołę (...) przy Zakładach (...) w Z. w zawodzie prządki (świadectwo ukończenia szkoły k.20-21).

Następnie przez cały okres zatrudnienia w Zakładach (...) w Z. tj. do 31 października 1991 roku z wyłączeniem urlopu bezpłatnego od 26 czerwca 1978r. do 24 września 1978r. zatrudniona była w pełnym wymiarze czasu pracy jako prządka. Praca była wykonywana w pełnym wymiarze czasu pracy przy produkcji przędzy wełnianej. Do wynagrodzenia były wypłacane dodatki za pracę w szczególnych warunkach. Pracownicy, którzy składali wniosek o świadczenie przedemerytalne lub emeryturę wcześniej gdy uzyskali świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach

/zeznania wnioskodawczyni min.00:21:05 – 00:26:50 , zeznania świadków: A. D. min.00:02:39 – 00:07:51 , H. K. min.00:07:58 – 00:13:00, J. K. min.00:13:16 – 00:20:50 rozprawy z dnia 19 grudnia 2018 r. , płyta CD k.25, świadectwo pracy k.3 , druki RP-7 k.7-8 akt ZUS dotyczących świadczenia przedemerytalnego/

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie zgromadzonych dowodów zarówno w postaci dokumentów, w tym przede wszystkim świadectwa pracy oraz druków RP-7 i świadectwa ukończenia szkoły zawodowej, jak i osobowych źródeł dowodowych w postaci zeznań wnioskodawczyni oraz świadków. Autentyczność

dokumentów nie była przez strony kwestionowana i nie budziła wątpliwości sądu. Sąd dał wiarę zeznaniom skarżącej jak i świadków, co do charakteru jej pracy w spornych okresach, nie znajdując żadnych podstaw by kwestionować ich szczerłość i zgodność z rzeczywistym stanem rzeczy. Zeznania wnioskodawczynie znajdują potwierdzenie w dokumentach znajdujących się w aktach osobowych skarżącej ze spornych okresów, tworząc logiczną całość i stanowią tym samym wiarygodne źródło dowodowe.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jest zasadne.

Zgodnie z art.21 ust.1 ustawy o emeryturach pomostowych (tj. Dz. U. z 2017 r. , poz. 664) rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat.

Stosownie do treści ust. 2 tego przepisu rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W myśl art.23 ust.1 i 2 powołanej ustawy ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę; rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Celem rekompensaty, podobnie jak i emerytury pomostowej, jest łagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych przy pracach w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W przypadku rekompensaty realizacja tego celu polega jednak nie na stworzeniu możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej, lecz na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z FUS, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego (tak M. Zieleniecki - Komentarz do art.21 ustawy o emeryturach pomostowych, LEX, por. też wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 31.03.2016 r., III AUa 1899/15 – LEX 2044406).

Przepisy art.2 pkt 5 i art.21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych formułują dwie zasadnicze przesłanki nabycia prawa do rekompensaty, tj.:

- 1) nienabycie prawa do emerytury pomostowej,
- 2) osiągnięcie okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS wynoszącego co najmniej 15 lat.

Przesłanką negatywną zawartą w art.21 ust.2 ustawy o emeryturach pomostowych jest nabycie prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W literaturze podkreśla się, że wykładnia przepisu art.21 ust.2 ustawy o emeryturach pomostowych nie może prowadzić do absurdalnego wniosku, że prawo do rekompensaty przysługuje wyłącznie tym osobom, które nie nabyły prawa do jakiegokolwiek emerytury z FUS. Skoro zgodnie z art.23 ustawy o emeryturach pomostowych rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, a zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., za których były opłacane składki na ubezpieczenie społeczne przed dniem 1 stycznia 1999 r., to warunek sformułowany w art.21 ust.2 ustawy o emeryturach pomostowych należy rozumieć w taki sposób, że rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego nie nabyli prawa do emerytury z FUS obliczanej według formuły zdefiniowanego świadczenia. Przyjąć tym samym również należy, że rekompensata nie przysługuje tym ubezpieczonym, którzy zostali objęci ubezpieczeniem społecznym lub rozpoczęli służbę po 31 grudnia 1998 r.

Analiza układu warunkującego prawo do emerytury pomostowej prowadzi do wniosku, że świadczenie to przysługuje tym pracownikom, którzy osiągnęli co najmniej 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art.32 ust.1 i 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ale nie nabyli prawa do emerytury pomostowej z powodu nieuznania ich pracy za wykonywaną w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych (tak M. Zieleniecki - Komentarz do art.21 ustawy o emeryturach pomostowych, LEX).

W przedmiotowej sprawie bezsporne jest, że odwołująca się nie nabyła prawa do emerytury pomostowej, ani prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym w związku z wykonywaniem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Stosownie natomiast do treści art.32 ust.2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U. z 2017 r. , poz. 1383) za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych.

Z kolei przepis art.32 ust.4 stanowi, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust.2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, to jest na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz.43 z późn. zm.).

Z §1 cytowanego rozporządzenia wynika, że jego treść stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, wymienione w §4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia.

Przepis § 2 ust.1 rozporządzenia ustala, że za okresy uzasadniające nabycie prawa do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu uważa się okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W niniejszym postępowaniu wnioskodawczyni domagała się ustalenia, że w okresie od 2 września 1974 roku do 31 października 1991 r. z wyłączeniem urlopu bezpłatnego od 26 czerwca 1978r. do 24 września 1978r. zatrudniona była w pełnym wymiarze czasu pracy jako prządka w Zakładach (...) w Z. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy i wykonywała pracę w warunkach szczególnych i tym samym spełnia warunki do przyznania rekompensaty.

Rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43) w § 2 ust. 2 zobowiązuje zakłady pracy do stwierdzenia okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wyłącznie na podstawie posiadanej dokumentacji.

Natomiast w rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. 2011. 237.1412) określone zostały środki dowodowe, które powinny być dołączone do wniosku, stwierdzające okoliczności uzasadniające przyznanie tego świadczenia.

W myśl § 21-23 powołanego rozporządzenia środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia są pisemne zaświadczenia zakładów pracy, wydane na podstawie posiadanych dokumentów, oraz legitymacje ubezpieczeniowe, a także inne dowody z przebiegu ubezpieczenia. W przypadku zaś ubiegania się pracownika o przyznanie emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnym charakterze, zaświadczenie zakładu pracy powinno stwierdzać charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie takiej emerytury lub renty. Wyjątek od zasady ustalonej w powołanym przepisie jest zawarty w § 25 wymienionego

rozporządzenia, który przewiduje, że okresy zatrudnienia mogą być udowodnione zeznaniami świadków, gdy zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy.

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 maja 1985 r., III UZP 5/85 wyjaśnił, że w postępowaniu o świadczenia emerytalno-rentowe dopuszczalne jest przeprowadzenie przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jeżeli zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy. Pogląd ten został rozwinięty w znowelizowanym art.473 k.p.c., który stanowi, że w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i z przesłuchania stron. W postępowaniu przed tymi sądami okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń mogą być udowadniane wszelkimi dostępnymi środkami dowodowymi (por. wyr. SN z dnia 02.02.1996 r. II URN 3/95 OSNP 1996/16/239).

Dla rozstrzygnięcia spornej kwestii zasadnym stało się zatem ustalenie, czy praca wykonywana przez wnioskodawczynię w powyższych okresach była pracą wykonywaną w warunkach szczególnych, o jakich mowa w cytowanych wyżej przepisach.

W ocenie Sądu Okręgowego analiza zgromadzonego materiału dowodowego daje podstawę do stwierdzenia, iż wnioskodawczyni, w spornych okresach (za wyjątkiem okresów urlopu bezpłatnego oraz uczęszczania do Przemysłowej Szkoły Zawodowej przy (...) w Z. a więc przez okres 15 lat i 1 miesiąca) stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała prace przy obróbce surowców włókienniczych i ich przędzeniu tj. prądki czyli prace wymienione w wykazie A dziale VII ust.1 pkt 9 Zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 6 sierpnia 1983r. Charakter pracy wnioskodawczyni wynika zarówno ze złożonej dokumentacji pracowniczej , zeznań samej wnioskodawczyni jak i świadków. Sam brak świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie może przesądzać o charakterze tej pracy i odmowie przyznania świadczenia.

Mając na względzie powyższe, na podstawie powołanych przepisów prawa materialnego i art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał M. J. prawo do rekompensaty za pracę w szczególnych warunkach od dnia 6 sierpnia 2018 r.

ZARZĄDZENIE

1. Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS .
2. Wypożyczyć pełnomocnikowi ZUS akta rentowe, zobowiązując do zwrotu w razie złożenia apelacji oraz doręczyć odpis protokołu rozprawy..